

O B S A H

Úvodní slovo	6
I PŘÍSTUP KE KVALITĚ VZDĚLÁNÍ PRO 21. STOLETÍ	7
1 Kvalita vzdělávání a lidský faktor	9
2 Konkretizace jednotlivých vlastností reprezentujících kvalitu vzdělání pro 21. století	11
2.1 Shoda mezi dosaženým vzděláním a požadavky společnosti na konkurenceschopnost lidských zdrojů pro 21. století	11
2.1.1 Klíčové znaky životních podmínek v 21. století	11
2.1.2 Vnitřní vybavenost jedince odpovídající požadavkům společnosti na chování lidí v podmínkách 21. století	13
2.2 Míra rozvoje prvků kognitivní a nonkognitivní sféry psychiky odpovídající vnitřní vybavenosti jedince pro aktivity v 21. století	24
2.2.1 Dosažená míra rozvoje zvolených prvků kognitivní sféry psychiky	24
2.2.2 Dosažená míra rozvoje prvků nonkognitivní sféry psychiky	27
2.3 Schopnosti využívat prvků kognitivní a nonkognitivní sféry psychiky jako instrumentů řešení profesních, občanských a osobních problémů	29
3 Změny obsahu vzdělání (kurikula) odpovídající kvalitě vzdělání pro 21. století	31
3.1 Změny operační úrovně obsahu vzdělání	31
3.2 Změny obsahu témat učiva jednotlivých vyučovacích předmětů	37
3.3 Změny zpracování obsahu učebnic	37
II. PROCES DOSAHOVÁNÍ KVALITY VZDĚLÁNÍ PRO 21. STOLETÍ	39
4 Nová podoba učební činnosti žáků	41
4.1 Úvodem	41
4.2 Požadavky na učební činnosti žáků	43
4.3 Podrobný popis procesu učení, který se vztahuje k rozvoji prvků kognitivní sféry psychiky mimo senzomotorických dovedností	44

4.3.1	Popis učební činnosti žáků odpovídající rozvoji senzomotorických dovedností	56
4.4	Popis podoby učení vedoucí k rozvoji prvků nonkognitivní sféry psychiky	59
4.4.1	Úvodem	59
4.4.2	Zmapování osobních podob hodnot, potřeb, zájmů, postojů jednotlivých žáků, s nimiž vstupují do výuky	61
4.4.3	Vytvoření vnějších podmínek pro rozvoj osobních hodnot, potřeb, zájmů a postojů	67
5	Podoba vyučovací činnosti učitelů v návaznosti na nové pojetí učení pro rozvoj prvků kognitivní sféry psychiky	71
5.1	Přehled úkolů, které musí vyučující postupně řešit při přípravě a v průběhu nové podoby vyučování	72
5.1.1	Formulace uzavřených a otevřených úkolů, otázek přesahujících rámec školy	72
5.1.2	Diagnostika reálných učebních možností žáků s nimiž vstupují do výuky	72
5.1.3	Prognostika pravděpodobných obtíží žáků v průběhu učení	79
5.1.4	Rozdělení žáků ve třídě do prostupných skupin podle výsledků diagnózy	79
5.1.5	Vytvoření alternativ vnějších zásahů učitele do učební činnosti žáků odpovídající jejich reálným učebním možnostem, s nimiž vstupují do výuky	79
5.1.6	Zajištění průběžné zpětnovazebné kontroly činnosti žáků v průběhu učení	83
5.1.7	Motivace žáků k učení	85
5.1.8	Příprava obsahu a průběhu pedagogické komunikace	87
5.1.9	Zajištění školního hodnocení odpovídajícího kvalitě vzdělání pro 21. století	95
6	Vysokoškolská příprava učitelů, která je v souladu se zajištěním vnitřní vybavenosti žáků pro život ve 21. století	99
6.1	Přehled kompetencí učitele	100
III. SHRUTÍ OBSAHU I. A II. ČÁSTI PRÁCE		103
Literatura		111

Přílohy	115
A) Nestandardizovaný test pro diagnostiku míry rozvoje konvergentního myšlení v humanitních předmětech u žáků 8. p. r.	116
B) Nestandardizovaný test pro diagnostiku míry rozvoje divergentního myšlení v humanitních předmětech u žáků 8. p. r.	121
C) Nestandardizovaný test pro diagnostiku míry rozvoje fluence, flexibility a originality v humanitních předmětech u žáků 8. p. r.	126
D) Dotazník pro učitele humanitních předmětů zjišťující jejich názory na možnosti rozvoje tvořivého myšlení v jejich aprobačních předmětech	132